Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FMK UCM
Kód predmetu	KMASK/24beTEDI002/24
Názov predmetu	kritické myslenie a argumentácia I.
Rozsah	2S
Počet kreditov	2
Vyučujúci	Mgr. Anna Hurajová, PhD. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Záverečné hodnotenie je udelené na základe praktického písomného testu založeného na konkrétnych prípadoch (case studies) a aplikácii poznatkov nadobudnutých počas semestra. Písomná skúška predstavuje 100 % hodnotenia.

Záverečná hodnotiaca stupnica:
A 1,0 výborne – vynikajúce výsledky len s minimálnymi chybami ‹92 – 100 %›;
B 1,5 veľmi dobre – nadpriemerné výsledky s menšími chybami ‹83 – 91 %›;
C 2,0 dobre – vcelku dobré, priemerné výsledky ‹74 – 82 %›;
D 2,5 uspokojivo – dobré výsledky, ale vyskytujú sa významné chyby ‹65 – 73 %›;
E 3,0 dostatočne – výsledky vyhovujú minimálnym kritériám ‹56 – 64 %›;
FX 4,0 nedostatočne – absolvovanie predmetu si vyžaduje vynaložiť ešte značné úsilie a množstvo práce zo strany študenta ‹0 – 55 %›.

Úspešné absolvovanie predmetu podmieňuje tiež pravidelná účasť na výučbe. Povolené sú maximálne 2 absencie (t. j. max. 4 vyučovacie hodiny) bez udania dôvodu. V prípade individuálneho harmonogramu štúdia je nutná minimálne 50 % účasť na výučbe, pričom poslucháč absolvuje záverečnú skúšku v zmysle vyššie uvedených pokynov. Absencie nad rámec povoleného množstva sú zdôvodňované a ospravedlňované individuálne, avšak do úvahy sa berú len relevantné dôvody a nepredvídateľné závažné okolnosti.

Výsledky vzdelávania

Študent po absolvovaní predmetu získa tieto vedomosti, zručnosti, kompetencie:

1) Teoretické zázemie (vedomosti):
· chápe význam mediálnej gramotnosti a jej úlohu pri kritickom prijímaní mediálneho obsahu,
· pozná základné charakteristiky hoaxov, dezinformácií a falošných správ,
· rozumie spôsobom vzniku a šírenia falošných obrazových a audiovizuálnych obsahov,
· pozná základné formy a prejavy manipulácie v médiách,
· rozumie princípom vyhľadávania, overovania a hodnotenia informačných zdrojov,
· pozná základné filozofické a psychologické východiská kritického myslenia,
· dokáže vysvetliť rozdiel medzi faktom a názorom,
· rozumie rozdielu medzi koreláciou a kauzalitou a pozná riziká ich nesprávneho zamieňania,

· pozná základné druhy konfirmačných skreslení a ďalších chýb v myslení,
· orientuje sa v základných nástrojoch a postupoch kritického myslenia.

2) Praktické zázemie (zručnosti):
· dokáže identifikovať hoaxy, dezinformácie, falošné správy a manipulatívny mediálny obsah,
· vie vyhľadávať, overovať a porovnávať informácie z viacerých zdrojov,
· dokáže rozlišovať medzi faktami, názormi a nepodloženými tvrdeniami,
· vie posúdiť, či prezentované súvislosti vyjadrujú koreláciu alebo kauzálny vzťah,
· dokáže rozpoznať konfirmačné skreslenia a ďalšie chyby v myslení,
· vie aplikovať nástroje kritického myslenia pri analýze informácií a mediálnych obsahov.

3) Kompetencie:
· naučí sa kriticky posudzovať mediálny obsah, jeho zdroje, dôveryhodnosť a spôsob prezentácie,
· je schopný samostatne a zodpovedne vyhodnocovať informácie a rozpoznávať manipulatívne postupy,
· dokáže reflektovať vplyv kognitívnych skreslení na vlastné myslenie a rozhodovanie,
· je schopný zaujať kritický a argumentačne podložený postoj k mediálnym informáciám,
· dokáže zodpovedne pracovať s informáciami a predchádzať šíreniu neovereného alebo zavádzajúceho obsahu,
· je pripravený uplatňovať zásady mediálnej gramotnosti a kritického myslenia v akademickom, profesijnom a občianskom prostredí.

Stručná osnova predmetu

1. Mediálna gramotnosť. Hoaxy a dezinformácie. Príklady a cvičenia.
2. Mediálna gramotnosť. Falošné správy a falošné videá. Príklady a cvičenia.
3. Manipulácia v médiách.
4. Overovanie a vyhľadávanie zdrojov.
5. Kritické myslenie. Filozofické a psychologické východiská.
6. Fakt a názor.
7. Korelácia a kauzalita.
8. Konfirmačné skreslenia a chyby v myslení I.
9. Konfirmačné skreslenia a chyby v myslení II.
10. Nástroje kritického myslenia.
11. Cvičenia na rozvoj kritického myslenia I.
12. Cvičenia na rozvoj kritického myslenia II.

Druh, rozsah, metódy a pracovná záťaž študenta

Druh, rozsah a metóda vzdelávacích činností:
Druh predmetu: seminár
Typ predmetu (P, PV, V): PVP
Odporúčaný rozsah výučby (v hodinách):
Metóda štúdia: prezenčná
Forma štúdia: externá
Počet kreditov: 2
Odporúčaný semester/trimester štúdia: piaty
Stupeň štúdia: prvý

Odporúčaná literatúra

Chatfield, T. (2022). Critical Thinking: Your Guide to Effective Argument, Successful Analysis and Independent Study. Sage.

Gazda, J., Liška, V. & Marek, B. (2019). Kritické myšlení. Dovednost (nejen) pro 21. století. P3K s.r.o.
Hurajová, A. (2025). Kritické myslenie a kognitívne procesy. Tribun EU.
Kačinová, V. & Hurajová, A. (2022). Selected problems of media education: for students of mass media communication. FMK UCM.
Kosturková, M., & Ferencová, J. (2019). Stratégie rozvoja kritického myslenia. Kritické argumentovanie, debatovanie, písanie a organizovanie poznatkov. Wolters Kluwer
Markoš, J. (2019). Sila rozumu v bláznivej dobe. N Press.
Poliačik, M. & Lančová, L. (2022). Poriadok v hlave. N Press.

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

slovenský